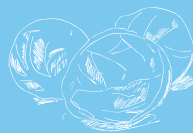

• GIDS VOOR DE DUURZAME WANDELZOEKTOCHT IN •

BRUSSEL SINT-GILLIS

Cera GoodWalk

Beste wandelaar,

De GoodWalk is ondertussen uitgegroeid tot een gekend merk van Cera. Het concept is eenvoudig: een originele wandelzoektocht die je meeneemt langs duurzame initiatieven en sociale projecten. Je staat op het punt om met Cera en GoodPlanet onze hoofdstad te gaan verkennen, deze gids wijst je de weg.

De wandeltocht is een leuke uitstap voor jong en oud, en tegelijk een positief en hoopvol signaal. Cera werkt aan een inclusieve samenleving zonder drempels, verbindt mensen in warme, zorgzame buurten en ondersteunt coöperaties om sterk en gedragen te zijn. Cera vindt een bondgenoot in GoodPlanet dat zich inzet voor een duurzame toekomst voor ons en onze planeet waar het fijn vertoeven is. De Goodwalk zet kleine en grote initiatieven die daar de vertaling van zijn, in de kijker.

Heb je de straten van Sint-Gillis al platgelopen, of is het volkomen nieuw terrein, we geven je een unieke, duurzame kijk langs erfgoed, horeca, handel, cultuur en natuur.

Ik wens je een inspirerende wandelzoektocht,

Franky Depickere
gedelegeerd bestuurder Cera

COLOFON

Redactie: Valérie Vermeiren et Laura Vantornout (GoodPlanet Belgium)

Druk: Die Keure

V.U.: Hilde Talloen, Cera SC - Muntstraat 1 - 3000 Louvain - numéro d'entreprise 0403.581.960

Vormgeving: Silke Janssens (GoodPlanet Belgium), Nathalie da Costa Maya

Met medewerking van: Alain Baeck (Cera), Fenna Bouve (GoodPlanet Belgium), Gregory Kévers (Cera), Jo Van Cauwenberge (GoodPlanet Belgium), Lieven Vandeputte (Cera), Lore Hubeau, Marjolaine Blommaert (GoodPlanet Belgium), Peggy Mommaerts (Cera), Marie Vanwingh (Cera), Sam Lathouwers (GoodPlanet Belgium), Vincent Viaene (Cera), gemeente Sint-Gillis

Ontdek het duurzame Brussel

Brussel is meer dan het Atomium, Manneke Pis en 'Brussels sprouts'. Brussel is ook een duurzame en heerlijke stad waarin je uren kunt wandelen. Dankzij Cera GoodWalk kun je het andere Brussel ontdekken.

Samen met haar bijna 400.000 vennoten bouwt Cera aan een betere wereld. Cera brengt mensen, middelen en organisaties samen en realiseert zo waardevolle projecten voor een mooie en duurzame samenleving. Niet alleen voor ons, maar ook voor al de kleine spruiten die na ons komen.

Blijf op de hoogte van Cera
Scan deze QR-code

Samen maken we van onze planeet een **GoodPlanet**

GOODPLANET.be

GoodPlanet Belgium inspireert jong en oud om een duurzame samenleving te realiseren. Een gezonde planeet, waar iedereen goed kan leven, nu en in de toekomst. Via haar activiteiten en projecten verspreidt GoodPlanet kennis en maakt de organisatie de ideeën achter duurzame ontwikkeling concreet en aantrekkelijk. Telkens met een positieve insteek.

Naast het inspireren van 500.000 studenten elk jaar, ondersteunt GoodPlanet ook bedrijven in hun duurzaamheidstransitie, via teambuildings, workshops en CSR-coaching op maat.

Check het aanbod op www.goodplanet.be

Voor bedrijven check www.goodplanet.be/b2b

INHOUDSTAFEL

Nuttige info	5
Legende	6
Doe mee aan de wandel- en fotozoektocht	7
Start van de wandeling	8
Wandeling deel 1: Van station Brussel-Zuid tot het Voorplein	11
Wandeling deel 2: Van het Voorplein tot het Van Meenenplein	25
Wandeling deel 3: Van het Van Meenenplein tot het station Brussel-Zuid ..	39
Overzicht duurzame en sociale initiatieven	50
Overzicht Projecten GoodPlanet en Cera	51
Antwoorden	52

NUTTIGE INFO

Je doet gemiddeld 4,5 à 5 uur over deze route van 5,5 km. Zeker als je onderweg even pauzeert. De wandeling start en eindigt op dezelfde plaats: aan station Brussel-Zuid. Bij deze wandeling hoort een zoektocht met vragen die je onderweg kunt oplossen.

Opgelet: de openingsuren in de tekst kunnen veranderd zijn na publicatie. Kijk daarom best zelf na om zeker te zijn.

Legende

Op de tocht zie je Cera en haar ambities letterlijk aan het werk. We duiden het aan met het Cera-logo.

Een solidaire, respectvolle samenleving zonder drempels

Cera wil werken aan een samenleving waaraan iedereen volwaardig en gelijkwaardig kan deelnemen, hier en in het Zuiden.

Warme en zorgzame buurten voor iedereen

Cera wil van straten weer buurten maken en van inwoners weer burens, die elkaar bij naam kennen en helpen.

Sterke en breed gedragen coöperaties

Coöperaties zijn een krachtig en flexibel antwoord op actuele economische en maatschappelijke uitdagingen.

Een paar van de projecten van **GoodPlanet** vind je terug doorheen de wandeling en worden aangeduid met dit icoontje. GoodPlanet blijft inzetten op het inspireren en betrekken van haar doelgroepen rond een breed gamma aan duurzaamheidsthema's: verbondenheid tussen mens en natuur, duurzame voeding, circulaire economie, mobiliteit, water, energie en klimaat.

Wegbeschrijving

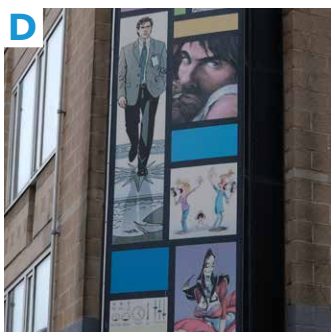
Deel je ervaringen en foto's van de GoodWalk op sociale media met **#CeraGoodWalk**. Met die hashtag vind jij makkelijk inspiratie of inspireer je anderen!

DOE MEE AAN DE ZOEKTOCHT

In de wandelgids vind je 22 zoek- of denkvragen. Los ze op tijdens de wandelroute, want daar vind je al de antwoorden. De oplossing vind je achteraan deze gids.

Doe mee aan de fotozoektocht: speur de omgeving af en zet de acht foto's in de juiste volgorde, zoals ze voorkomen op de wandelroute.

1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ...

START VAN DE WANDELING

Welkom in Sint-Gillis, ook wel 'Petit Paris' genoemd. Dit is met wel 140 verschillende nationaliteiten de meest diverse van alle Brusselse gemeentes!

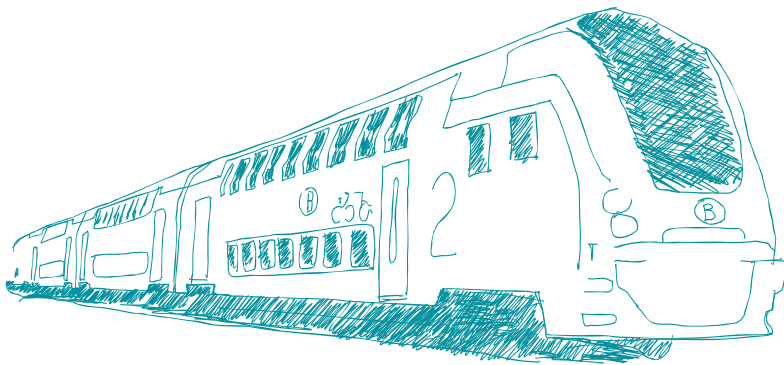
Al acht eeuwen lang is Sint-Gillis een volwaardige gemeente. Voorheen heette dit Obbrussel, een landelijke parochie in bron-en waterrijk gebied, gewijd aan de heilige Sint-Gillis de Eremiet (ook wel Egidius genoemd). Tegenwoordig is dit hippe stukje Brussel vooral bekend om zijn rijke culturele aanbod zoals het tweejaarlijkse Parcours d'Artistes en de vele musea, galerijen en cultuurhuizen. Tussen al de culturele plekken, art-nouveaumuizen, horeca, markten en pleinen zijn verborgen groene pareltjes terug te vinden, kleine oases in een dichtbebouwd gebied. Sinds begin vorige eeuw is Sint-Gillis volledig volgebouwd, wat vraagt om creatieve oplossingen op vlak van vergroening en ruimtelijke ordening.

De wandeling begint en eindigt in het grootste intermodale knooppunt van het land: station Brussel-Zuid. Van hieruit sta je op minder dan anderhalf uur in Parijs. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat Sint-Gillis erg in trek is bij de Fransen.

Deze wandelzoektocht bestaat uit drie grote delen.

1. Het eerste deel voert je van station Brussel-Zuid naar de oorsprong van het huidige Sint-Gillis: de Sint-Gilliskerk op het Voorplein.
2. Vandaar loopt de route verder naar een van de meest imposante gebouwen in de gemeente: het gemeentehuis op het Van Meenenplein.
3. Ten slotte leidt de wandeling van het gemeentehuis terug naar station Brussel-Zuid.

En avant marche, zoals ze in Brussel zeggen!
Veel wandelplezier in Bruxelles, ma belle!

WANDELING DEEL 1: Van station Brussel-Zuid tot het Voorplein

Wanneer je aankomt op het perron in Brussel-Zuid en afdaalt in het stationsgebouw, volg dan de bordjes 'stationshal/hoofdgang'. Zo kom je terecht in de brede hoofdgang van het station, met allerlei winkeltjes en koffiezaken.

De eerste stop van de wandeling bevindt zich in het Zuidstation: koffiebar **Prêt à Manger**, met zijn duurzame koffie, lekkers en iconische zebra.

Vraag 1:

Bekijk de Zebra die zich neervlijt voor de koffiezaak Prêt à Manger goed. Hij heeft een geliefde. Hoe heet zijn geliefde?

- A. Isabelle
- B. Madeleine
- C. Irène

Wandel station Brussel-Zuid uit via de uitgang Fonsnylaan en sla links af.

Dicht bij deze uitgang passeer je **Origin'O**, een winkel met biologische producten. Je kunt hier via de app *Phenix* pakketten afhalen met producten waarvan de houdbaarheidsdatum bijna verstreken is. Ook via de app *Too Good To Go* kun je voedselverspilling tegengaan. Een derde van het voedsel wereldwijd belandt in de vuilnisbak! Voedselverspilling is verantwoordelijk voor heel wat CO₂ uitstoot (3,3 gigaton/jaar). Dat maakt voedselverspilling en -verlies meteen de derde grootste vervuilers ter wereld.

Openingstijden: Maandag tot en met vrijdag, van 7 tot 20 uur.
Zaterdag en zondag, van 10 tot 19 uur.

Vraag 2:

Bij welke heilige watervogel kun je hier overnachten? Hij is het symbool van de Egyptische god van de maan Thoth.

.....

Neem de eerste straat rechts, dit is de Engelandstraat.

Kun je je voorstellen dat er op de hoek van deze straat ooit een watermolen stond? Hij werd aangedreven door de Elsbeek en werd gebruikt voor het polijsten en slijpen van gereedschap en wapens.

Vraag 3:

Tegen de gevel van de Brailleliga vind je enkele woorden in braille. Ontcijfer aan de hand van het blindenalfabet de Nederlandse woorden aan de rechterkant (links staan de woorden in het Frans).

● ○ ○ ○ ○ ○ A	● ○ ● ○ ○ ○ B	● ● ○ ○ ○ ○ C	● ● ○ ● ○ ○ D	● ○ ○ ● ○ ○ E	● ● ● ○ ○ ○ F	● ● ● ● ○ ○ G	● ○ ● ● ○ ○ H	○ ● ● ○ ○ ○ I
○ ● ● ● ○ ○ J	● ○ ○ ○ ● ○ K	● ○ ● ○ ● ○ L	● ● ○ ○ ● ○ M	● ● ○ ● ● ○ N	● ○ ○ ● ● ○ O	● ● ● ○ ● ○ P	● ● ● ● ● ○ Q	● ○ ● ● ● ○ R
○ ● ● ○ ● ○ S	○ ● ● ● ● ○ T	● ○ ○ ○ ● ● U	● ○ ● ○ ● ● V	○ ● ● ● ○ ● W	● ● ○ ○ ● ● X	● ● ○ ● ● ● Y	● ○ ○ ● ● ● Z	

Vraag 4:

Op de hoek met de Emile Féronstraat vind je de kunsthumaniora Institut Sainte-Marie. Als pionier op vlak van opvoeding en onderwijs liet de gemeente hier in de 19de eeuw een van de eerste scholen bouwen. Bekijk de school goed en ontdek welk het jaar van de strip was: (Bruxelles année de la BD in het Frans).

.....

In januari 2021 werden de eerste plannen bekendgemaakt om een deel van Sint-Gillis groener en leefbaarder te maken. Zo zal onder andere de Emile Féronstraat volledig heraangelegd worden om ze groener en autoluwer te maken.

In het midden van het vergroeningsplan vind je de **ondernemingen-coöperatie Smart**. Voorheen was Smart een vzw Société Mutuelle pour artistes (SMart). Nu is het een sterke coöperatie van, voor en door zo'n 27.000 vennoten, freelancers die vooral werken in de creatieve en cultuursector. Dankzij hun coöperatie kunnen ze hun professionele activiteiten uitvoeren als loontrekkenden. De coöperatie zorgt zo voor een veiliger kader, maar ook voor diverse andere diensten zoals informatie, juridisch advies, gedeelde werkruimten en opleidingen. Daarom ook dat Cera al diverse keren een van deze lokalen heeft gebruikt om er haar startersopleiding 'Cera Coop Workshop: starten met een coöperatie' te geven. Dat past binnen Cera's dienstverlening coöperatief ondernemen.

Vraag 5:

Welk Nederlandstalig werkwoord vind je terug boven het portaal van Kind & Gezin?

.....

Ga aan het einde van de Engelandstraat rechts de hoek om, de Hallepoortlaan op.

Aan je rechterzijde zie je het **Fontainashof**, vernoemd naar de voormalige schepen van onderwijs en burgemeester van Brussel. Het is een imposant, neoclassicistisch gebouw, geïnspireerd op Romeinse en Griekse bouwkunst. Sinds 2014 is hier de fotogalerij van **Contretype** vzw gehuisvest. Deze vzw biedt jonge kunstenaars de kans om contacten te leggen, inspiratie op te doen en aan hun carrière te bouwen via het artist-in-residence-programma.

Openingstijden: Woensdag tot en met vrijdag, van 12 tot 18 uur.

Zaterdag en zondag van 13 tot 18 uur, uitgezonderd feestdagen.

Gratis toegang

Website: www.contretype.org

Vraag 6:

Wie waren ruim een eeuw lang gehuisvest in het Fontainashof?

- A. kunstenaars
- B. personen met een bescheiden inkomen
- C. gepensioneerde onderwijzers

Keer terug richting het kruispunt met de Engelandstraat, steek daar veilig de straat over en wandel het Hallepoortpark in.

Op pad doorheen het Hallepoortpark zie je aan de linkerkant de **Société Royale de Philantropie** (fi lantropie: letterlijk liefde voor de mensheid). De vereniging doet haar naam alle eer aan: ze zorgt al sinds 1828 voor het publieke welzijn. In die tijd ontstonden de eerste private initiatieven om de levensomstandigheden van iedereen die het nodig had te verbeteren. De Société Royale de Philantropie zorgt voor ouderen, blinden en minder goedgevoel. Zij helpen met voedselpakketten en microkredieten aan nul- tarief.

Volg het wandelpad door het Hallepoortpark. Sla rechts af langs de sculptuur Pelgrim en volg dan links. Hou de Hallepoort aan je linkerkant tot je voor de middeleeuwse stadspoort staat.

In het Hallepoortpark vind je de sculptuur **Pelgrim** die door de Xunta de Galicia (de 'regering' van de Galicische gemeenschap) geschenkt werd aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De sculptuur is van de Spaanse beeldhouwer Manolo Paz en verwijst naar een menhir. Dat is een grote, rechtopstaande steen uit de bronstijd (maen betekent steen en hir betekent hoog in het Bretons, een Keltische taal). Menhirs geven een grens of een heilige, krachtig energetische plek aan.

In deze buurt woonden ruim 70 jaar geleden de eerste Spaanse gastarbeiders. Sint-Gillis vormde al eeuwen de zuidelijke toegangspoort tot de stad, wat nog steeds resulteert in een bonte mix van culturele achtergronden en nationaliteiten. De helft van haar inwoners heeft een buitenlandse nationaliteit,

doorgaans uit landen binnen de EU (veel Fransen, Portugezen, Spanjaarden en Italianen) en uit de Maghreblanden.

Vraag 7:

Deze menhir is een eerbetoon aan pelgrims die op weg zijn naar een specifiek pelgrimsoord, welk?

- A.** Lourdes
- B.** Santiago de Compostella
- C.** Covadonga

De Hallepoort is het enige overblijfsel van de tweede omwalling van de stad Brussel. De eerste bleek niet meer te volstaan en men bouwde een tweede wal met zeven toegangspoorten. Toen de militaire doeleinden van de Hallepoort vervaagden, werd ze voor allerlei bedrijvigheden ingezet, en deed ze dienst als graanzolder, gevangenis, rechtbank, opvangplaats voor daklozen en museum.

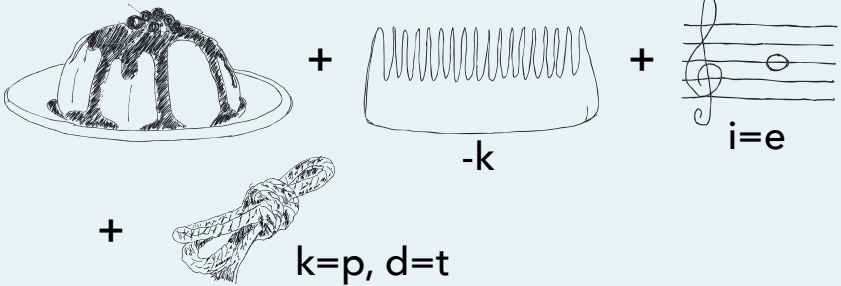
De Hallepoort was de zuidelijke toegangspoort tot de stad. Voorheen heette ze de Obbrusselsepoort aangezien de poort en de omwalling het gehucht Obbrussel in twee deelden. Dit gehucht was aanvankelijk onderdeel van de parochie Vorst, maar ontwikkelde zich in de 13de eeuw tot zelfstandige parochie en men bouwde een kerk ter ere van Sint Gillis. Het dorp Obbrussel groeide later uit tot de huidige Gemeente Sint-Gillis.

Vraag 8:

Naast de Hallepoort, de Leuvensepoort en de Naamsepoort waren er nog meer poorten in de omwalling. Los volgende rebus op en ontdek naar welke poort we op zoek zijn.

Keer je rug naar de Hallepoort, steek de Hallepoortlaan over en wandel de Waterlooosesteenweg in.

Op de hoek van de Waterlooosesteenweg vind je **Alimentation Géniale**, een pionier in korteketenverkoop. Werkelijk alles is er van eigen bodem. Ze kopen hun producten in tegen een eerlijke prijs rechtstreeks bij boeren in de buurt. Sinds kort verkopen ze groenten van hun eigen veld. Zelfs de munteenheid, de Zinne, waarmee je hier (onder andere) kunt betalen, is lokaal.

Openingstijden: Maandag, woensdag en vrijdag van 11 tot 19 uur. Zaterdag van 10 tot 19 uur. Zondag van 10 tot 17 uur. Dinsdag gesloten.

Door te streven naar zo weinig mogelijk tussenstappen in de keten van veld tot bord, wordt een democratische, lokale en milieuvriendelijke economie gestimuleerd. Naast groenten vind je bij *Alimentation Géniale* bijvoorbeeld ook geitenkaas en yoghurt van Chèvrerie des Coquelicots. Geitenboer Pierre van de Wiele startte zijn avontuur op Domaine de Graux en zette het vervolgens verder in de gemeente Ere.

GoodPlanet organiseert teamdagen op het agro-ecologische Domaine de Graux, van duurzame kookworkshops, lunches, mindfulness-sessies tot coachings over gedragsverandering. Je vindt het aanbod op de GoodPlanet-website onder 'Sustainable Solutions'.

www.goodplanet.be/sustainable-solutions/

In lang vervlogen tijden, op het einde van de 19de eeuw, beklommen paarden de helling van de Waterloosesteenweg. Ze trokken een omnibus of postkoets. Bovenaan de helling kregen de paarden water van de waterdraagster, symbool van Sint-Gillis. Nu de paardentrans en omnibussen uit het straatbeeld verdwenen zijn, zien we heel wat andere nieuwe vormen van duurzame vervoersmiddelen opduiken. Denk maar aan de e-bikes en de bak- en ploof fietsen. Zo zet de coöperatie **Urbike**, laureaat 2020 van de Prix de l'Economie Sociale, gesteund door Cera sinds 2020, fietskoeriers in in de plaats van bestelwagens voor de distributie van goederen.

In de Waterloosesteenweg neem je de eerste straat rechts, dit is de Vanderschrickstraat.

In Sint-Gillis in het algemeen en in de Vanderschrickstraat in het bijzonder viert **de art-nouveaustijl** hoogtij. Art Nouveau, of *Jugendstil* genaamd werd rond de eeuwwisseling in 1900 populair. Met zijn oog voor detail, liefde voor de natuur, voorkeur voor asymmetrie en voor die tijd, moderne technieken (lood in glas, smeedwerk ...) is deze stijl een streling voor het oog. De stroming is ontstaan vanuit de *Arts- and-Crafts* beweging die tegengewicht bood aan de mechanisering. Zij zwoeren namelijk bij ambachtelijke traditionele productie voor de gewone man. Art Nouveau ontsproot in

een tijd van hoogconjunctuur, de Industriële Revolutie bracht economische voorspoed en nieuwe materialen. Enerzijds werd er gebruik gemaakt van deze nieuwe materialen, anderzijds werd er ingezet op handwerk en was er sprake van een duidelijk verlangen naar de natuur. De wel vijftien art-nouveahuizen in de Vanderschrickstraat vormen een geheel en strekken zich uit van de Waterloosesteenweg, tot de Jean Volderslaan. Ze zijn ontworpen door Ernest Blérot voor de weduwe Elsom. Op de kruising met de Jean Volderslaan vind je de Brusselse brasserie La porteuse d'eau, een mooi staaltje Jugendstildecoratie.

Te midden van de reeks art-nouveahuizen ter hoogte van huisnummer 9 vind je de doorgang naar een klein **speelparkje** dat open is van maandag tot zaterdag van 9.30 tot 17.30 uur en op zon- en feestdagen vanaf 14 uur.

Vraag 9:

Geef je ogen de kost in de Vanderschrickstraat en de Jean Volderslaan, bekijk ook goed het smeedwerk. Hoe wordt de art-nouveaustijl nog genoemd?

- A. Raviolistijl
- B. Strakke stijl
- C. Zweepslagstijl

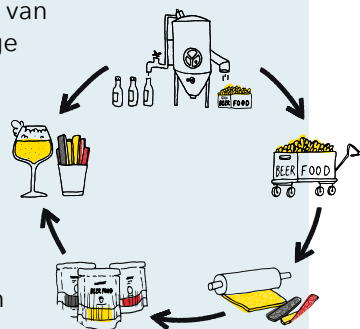

Bij het kruispunt met de Jean Volderslaan ga je rechts de hoek om. Je wandelt langs *Ozfair*, een coöperatieve vennootschap rond fair trade. Of je slaat meteen links de Jean Volderslaan in om richting de Sint-Gilliskerk te wandelen.

Op het einde van de Jean Volderslaan ter hoogte van huisnummer 72 bevindt zich een merkwaardige kruidenierszaak **Le Comptoir Belge**, boordenvol lekkers van Brusselse bodem. Naast een ruime collectie bieren van kleinschalige micro-brouwerijen, verkopen ze uitzonderlijke crackers gemaakt van draf, een restproduct van Brusselse brouwerijen. Een mooi voorbeeld van circulaire economie, waar reststromen hergebruikt worden. De snacks werden bedacht en worden geproduceerd door BeerFood.

Openingstijden: Dinsdag tot en met vrijdag, van 09 tot 19 uur.
Zaterdag, van 9 tot 18.30 uur. Zondag gesloten.

Op het einde van de Jean Volderslaan arriveer je op het Sint-Gillisvoorplein. Het plein strekt zich uit van aan de Sint-Gilliskerk, gaat verder aan de overkant van de Waterlooosesteenweg tot aan het Marie Jansonplein. Wandel het plein op en kijk rustig even rond.

Naast de artisanale frituur Patatak bevindt zich het dagcentrum **Le Clos** van vzw **'t Eilandje (l'Îlot)**. Het centrum vormt een warme, veilige plek voor daklozen en mensen in kwetsbare situaties. Ze bieden in eerste plaats maaltijden en een wasdienst aan, om in een volgende fase te ondersteunen bij huisvesting en tewerkstelling. Dit project werd gesteund door Cera.

Aan de linkerzijde bevindt zich het **Aegidium**, wat komt van *Aegidius*, de Griekse naam van de heilige Gillis, wat 'illustere man zonder land' betekent. Sint Gillis zou namelijk een Athener zijn geweest. Deze architecturale parel zorgde in het begin van vorige eeuw voor veel vertier bij de bourgeoisie, met zijn 4700 vierkante meter om te dansen, dineren, conferenties te houden en theatervoorstellingen bij te wonen. Net als het volkshuis of La maison du peuple aan de overkant van het plein, was het ook een plek voor politiek debat. Lenin gaf hier zelfs een toespraak in 1914.

Het *Aegidium* wordt omgevormd tot een hedendaagse ontmoetingsplaats met vele functies, van (samen)wonen en werken, workshopruimten, waar delen het nieuwe bezitten wordt, tot een culturele eet-en drinkgelegenheid.

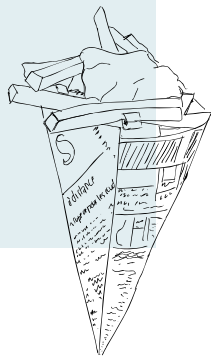
Website: www.aegidium.co

Restaurants in Brussel die duurzaam ondernemen, dragen het Good-Food label. Twee voorbeelden daarvan op het plein zijn **Les Nourritures Terrestres** en de frituur **Patatak**. Zij gaan voor duurzame voeding: lokaal, seizoensgebonden, vegetarisch/veganistisch. Bovendien gaan ze voedselverspilling tegen. Zo herwerkt de frituur het restproduct draf van een naburige brouwerij als krokant gepaneerd laagje rond de champignonkroket. Aardappelschillen, papieren en houten verpakkingen en vorkjes worden gecomposteerd bij hun kleinschalige aardappelboer. Ook de champignons worden lokaal geteeld in de Brusselse kelder van de Abattoir, een grote overdekte markt in Anderlecht.

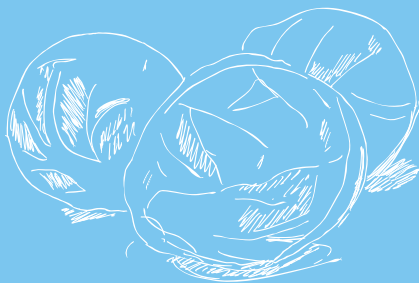
Openingstijden:

Les Nourritures Terrestres: Maandag tot en met woensdag van 12 tot 17.30 uur.
Donderdag tot en met zaterdag van 12 tot 15 uur en van 18 tot 23 uur.
Zondag gesloten

Patatak: Maandag tot zondag van 12 tot 22 uur. Zondag gesloten.

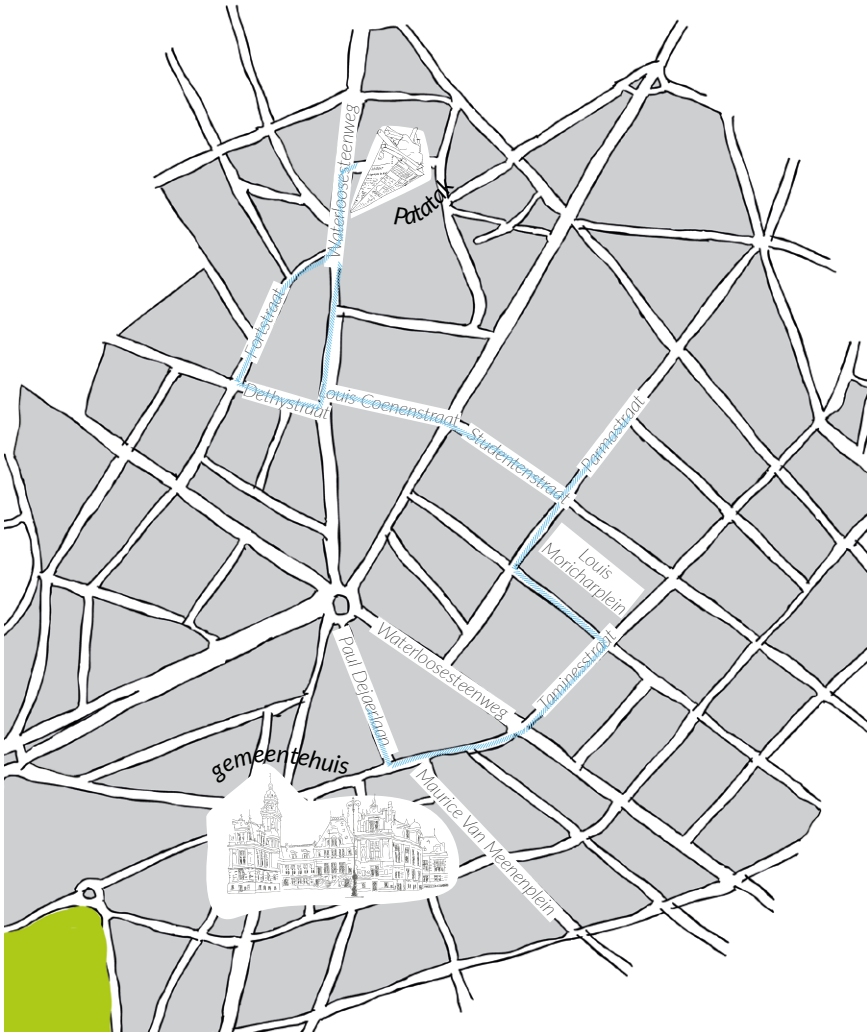

Wandel terug richting de Sint-Gilliskerk.

WANDELING DEEL 2:

Van het Voorplein tot het Van Meenenplein

De Sint-Gilliskerk in het hart van Sint-Gillis stond aan de wieg van deze gemeente, die voorheen Obbrussel heette, wat van Op Brussel of Hoog-Brussel komt. Sinds 1216 ontwikkelt zich hier de kern van het maatschappelijke leven. In 1578 werd de kerk gesloopt zodat de Spaanse belegeraars van Brussel haar niet als uitkijkpost zouden gebruiken. Later werd de kerk op dezelfde plek opnieuw opgetrokken. Midden 19de eeuw moest deze kerk wijken voor een groter exemplaar dat in 1878 voltooid werd.

In het rondboogportaal is een belangrijk moment in het leven van Sint-Egidius, Sint Gilles of Aegidius afgebeeld. De heilige Gillis was een kluizenaar die zich in een grot terugtrok in Gard in Zuid-Frankrijk. Tijdens de koninklijke jacht werd hij geraakt in de hand door een pijl, doordat een hinde onderdak en bescherming zocht in zijn grot. Sint

Gillis was erg geliefd bij Christenen, en pelgrims in het bijzonder. Hij is patroonheilige van de kreupelen, bedelaars en smeden. Omdat het dorp de zuidelijke toegangspoort van Brussel vormde, kreeg het heel wat legers en epidemieën over de vloer. Dit zette aan tot de bouw van een fort (het Montereyfort), een leprozenhuis en maakte de smidsambacht, meer bepaald de wapensmid, goed vertegenwoordigd in de gemeente.

Vieringen: Zondag: 11.15 uur en 18.30 uur. Dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag: 18.30 uur.
Zaterdag: 12 uur. Woensdag: 10 uur

Viering in het Portugees op zondag: 9.45 uur.

Opening van de kerk: Elke dag van 8.30 uur tot 19 uur.

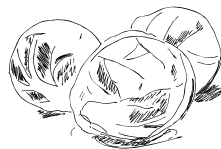
RUE DES KUULKAPPERS STRAAT

Vraag 10:

Sint Gillis is de uitgelezen biechtvader, en er zijn dan ook heel wat biechtstoelen in de kerk. Wanneer kan je NIET gaan biechten?

- A. woensdag
- B. maandag
- C. vrijdag

Op het voorplein, ook wel '**de Parvis**' genoemd, is er sinds 1865 dagelijks - met uitzondering van maandag en dinsdag - een markt met verse producten. Van de middeleeuwen tot 1800 kweekte men hier granen, groenten en vooral spruitjes die de lokale bevolking de bijnaam de Kuulkappers bezorgde. Kuul komt van het woord 'kool'. Spruitjes zijn kleine kooltjes die op stammen de hoogte in groeien. Zo kunnen ze geteeld worden op een kleine oppervlakte, wat handig is in en rond steden waar weinig ruimte is voor landbouw.

Met je gezicht naar de kerk, ga je links de Fortstraat in, tussen het politiekantoor en Brasserie Verschueren.

Deze straat verwijst naar het 17de eeuwse Montereyfort. Met zijn zes meter dikke en zeven meter hoge muren beschermde het Brussel van belagers uit het zuiden.

Vraag 11:

Ter hoogte van huisnummer 6 vond hier sinds 1880, naast de drukbezochte markt op het voorplein, een overdekte markt plaats. Bekijk het gebouw goed. Welk product kon je er naast vlees, eieren, groenten en fruit zeker terugvinden?

- A. boter
- B. vis
- C. brood

Van Amerikaanse halalburgers tot een Braziliaans-Maghrebijnse frituur, hier vind je een mengelmoes aan achtergronden en invloeden. De Fortstraat getuigt van superdiversiteit, de uitdaging en opportuniteit van de 21ste eeuw, de meerderheid die uit minderheden bestaat. Er ontstaat diversiteit in diversiteit en de typische profielen van migranten vervagen.

Wandel verder in de Fortstraat tot net voorbij het kruispunt met de Dethystraat.

Op de kruising met de Dethystraat bevindt zich '**Het huis van de kinderen**' dat buitenschoolse activiteiten en huiswerkbegeleiding organiseert. Het is ook een spelothek waar je gezelschapsspellen en houten speelgoed kunt uitlenen. Delen is duurzaam en zit in de lift. In dit nieuwe consumptiemodel kun je het zo gek niet bedenken of je kunt het delen: een tuin, kleding, gereedschap of zelfs een windmolen.

Aan je rechterkant zie je het **Ecohuis**, het burgerloket duurzame ontwikkeling. In dit voorbeeldgebouw voor ecologisch bouwen kunnen inwoners terecht voor info, workshops, opleidingen en documentatie over duurzaamheid. Je vindt er een zadenbibliotheek, je kunt er premies aanvragen of informatie krijgen om deel te nemen aan een collectief kippenhok.

Openingstijden: Van maandag tot vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur.

Ook de gevel spreekt boekdelen. Bovenaan hangen bijvoorbeeld twee nestkasten voor gierzwaluwen, die graag op hoogte leven en hun leven grotendeels al vliegend doorbrengen. Zelfs eten, paren en slapen doen ze in de lucht. Vogels zoals de gierzwaluw en de mus kunnen een duwtje in de rug gebruiken door onder andere het voorzien van meer nestplaatsen.

Naast het Ecohuis staat de **Pianofabriek**, een divers huis met vele gezichten: opleidingscentrum, citylab, gemeenschapscentrum en kunstenwerkplaats. Ook heel wat sociale initiatieven vinden plaats onder de vleugels van de Pianofabriek. Een daarvan is Femimain, waar een Marokkaanse vrouwencoöperatie een eigen collectie fairtrade-producten vervaardigt. Daarnaast kun je er terecht voor verschillende workshops en opleidingen, het bio- en fairtradecafé, tentoonstellingen, evenementen etc. Zo organiseert het collectief **Slameke** er maandelijks een *Open Mic-avond*. Iedereen is welkom om op zijn manier *Slam Poetry* te brengen, een moderne vorm van poëzie, waar dichtkunst, voordracht en performance met een vleugje hiphop elkaar ontmoeten. Vzw *Slameke* en de *Pianofabriek* kregen steun van Cera.

Vraag 12:

Welk twaalf letterig Nederlandstalig woord siert de gevel en vormt zowel voor deze organisatie als voor Cera een belangrijk element om waardig deel te nemen aan het sociale leven?

— — — — —

Wandel kort terug tot aan het kruispunt met de Dethystraat en sla hier rechts af. Op het einde van de straat ga je even links, om daarna meteen weer rechts de Louis Coenenstraat in te wandelen.

In deze straat bevindt zich sinds 2016 **École du Parvis**, in een gerestaureerd gebouw uit 1904. De school voor kinderen met leerproblemen zet empowerment en actieve deelname van leerlingen centraal. Net zoals ruim de helft van de Brusselse scholen, zet de *École du Parvis* jaarlijks in op duurzame mobiliteit met een 'schoolvervoersplan'. Gedurende het eerste schooljaar begeleidt GoodPlanet hen daarbij. Via een uitgebreide analyse, acties en evaluatie, wordt de schoolomgeving veiliger en leren de leerlingen om zich zelfstandiger te verplaatsen.

Sinds januari 2021 is de maximumsnelheid in de Brusselse straten in de bebouwde kom 30 km per uur. Zo verbetert de luchtkwaliteit, de veiligheid en is er minder verkeers- en geluidshinder. Het effect van de maatregel wordt in kaart gebracht en toont onder andere dat reistijden niet toenemen. GoodPlanet organiseert trouwens '**Beleeftours**' om alle aspecten van de Stad 30 te leren kennen.

Net als in de Vanderschrickstraat, ligt hier tussen de huizen een klein parkje verscholen: het Coenenpark. De ingang vind je recht tegenover de school. Hier wordt werk gemaakt van een nieuw energiezuinig project in de oude Renaultgarage met 9 woonhuizen, een crèche en een doorgang tot het vernieuwde park. Na de heraanleg wordt het Coenenpark omgedoopt tot de gemeentelijke *Mairessetuin*.

Vervolg je weg in de Louis Coenenstraat en steek de Munthofstraat over. Je bent nu in de Studentenstraat.

De Studentenstraat ontleent haar naam aan de vele scholen die vroeger in de buurt lagen. Ook nu nog kunnen studenten hier terecht: het **Centre Hellénique** op nummer 14b biedt Griekse taal- en danslessen aan. Naast een vertaaldienst is er sociale dienstverlening voor Grieken en Belgen met een Griekse achtergrond, waarvan er velen in de wijk wonen.

Op het einde van de straat kom je op het Louis Moricharplein. Vooraleer dit plein op te wandelen, kun je links afslaan in de Parmastraat om even een kijkje te nemen in het Pelgrimshuis.

De gemeente zet sterk in op het verhogen van de leefbaarheid voor alle bewoners. Ze doet dit onder andere door te investeren in meer openbaar groen. Zo wordt het Pierre-Pauluspark volledig heraangelegd. Het park was vroeger de privétuin van het Pelgrimshuis op nummer 69. Het was een schoolvoorbeeld van een Engelse tuin: romantisch, met natuurlijke elementen zoals rotsblokken, een vijver en hoogteverschillen.

Het Pelgrimshuis heeft een gevel in Vlaamse-rennaissance stijl en was vroeger een privéwoning. In het Pelgrimshuis komen meerdere bouwstijlen aan bod. Naast het neorenaissance-salon vinden we romantiek terug in de tuin en art deco in het interieur en in de wintertuin. In het Pelgrimshuis worden allerlei culturele activiteiten georganiseerd en de gemeentelijke Dienst Cultuur huist er op de tweede verdieping.

Op weekdays kun je aanbellen of gewoon binnenwandelen in het Pelgrimshuis en je laten betoveren door de exotisch ogende wintertuin met Moorse versieringen en een prachtige mozaïeken fontein.

Keer terug naar het Louis Moricharplein en wandel de Studentenstraat voorbij. Je passeert aan je rechterzijde nummer 56, en wandelt vervolgens tussen de sportterreinen het plein op, helemaal tot boven.

Aan de voet van het Louis Moricharplein zie je ter hoogte van huisnummer 56 een voormalig schoolgebouw, waar ze nog steeds zorg dragen voor de jeugd. Kinderen en jongeren kunnen er met al hun problemen en vragen terecht bij een van de **AMO's (Action en Milieu Ouvert)**. De Nederlandstalige tegenhanger is het JAC (Jongerenaanbod van het CAW). *Itinéraires AMO* organiseert allerlei sportieve en psychomotorische activiteiten, verschillende uitstappen en heeft een eigen klimzaal, die open is voor iedereen. AMO's krijgen regelmatig steun van Cera.

Een van de bronnen van de Elsbeek, een bijriviertje van de Zenne, ontspringt onder het Moricharplein. Dit vruchtbaar gebied werd vroeger gebruikt voor landbouw. Er werd water opgeslagen in putten, dat vanaf de 17de eeuw met een hydraulische pomp onder het plein ook andere delen van Brussel bevoorraadde. In het verleden was Sint-Gillis een bronrijk gebied met heel wat vijvers, rivieren en watermolens. De vijvers en moerasgebieden vormden buffers tegen overstroming en een biotoop voor heel wat waterleven. Het blauwe kleurvlak op de vlag van de gemeente verwijst naar deze waterrijke geschiedenis. De gele iris, een moerasplant, is dus niet toevallig vandaag nog het symbool van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Copyright: Topografische kaart van België (1850-1854) van Philippe Vandermaelen op schaal 1:20 000.

Wist je dat gemeenten en openbare diensten sinds 2015 **geen pesticiden** meer gebruiken? Alle parken, straten, scholen, zorginstellingen, ... gaan voor 'zonder is gezonder'. Dat zorgt voor meer biodiversiteit, kijk maar naar de wilde bloemenweide en luister naar de groeiende mussenpopulatie. Kies ook voor een tuin zonder bestrijdingsmiddelen en kijk voor tips op

www.vmm.be/mijn-gifvrije-tuin/

Ken je Tiny **Forest®**? Dat is een minibosje ter grootte van een tennisveld (+/- 200 vierkante meter). Het concept is gebaseerd op de bosbouwmethode van de Japanse bomenexpert Akira Miyawaki. Die methode zorgt in sneltempo voor een dens en biodivers bos van wel 600 inheemse bomen. GoodPlanet begeleidt het planten van Tiny Forests in België. Samen met een school, bedrijf en/of buurtbewoners wordt er dan geplant, plezier gemaakt en genoten.

Meer weten? www.goodplanet.be/nl/tiny-forest-nl/

Vraag 13:

Aan je rechterzijde op nummer 41 zie je een gevel die rijkelijk versierd is met art-nouveau elementen. Welke vogels huizen in de mozaïeken versieringen?

- A. haan, kraai en uil
- B. haan, mus, reiger
- C. zwaluw, uil en haan

Vraag 14:

Het plein is erg gegeerd bij jongeren. Naast luilekkeren op de ligbanken of in het gras, zijn er heel wat sportvoorzieningen. Voor welke sporten?

- A. basketbal, voetbal, petanque en skaten
- B. tennis, voetbal, hardlopen, basketbal
- C. voetbal, volleybal, basketbal, petanque

Bovenaan het Louis Moricharplein sla je rechts de Taminesstraat in.

Ter hoogte van huisnummer 18-22 vind je in de voormalige bioscoop Dixy een verpakkingsvrije winkel. Bij **Super Monkey** kun je terecht voor producten in bulk, van groenten, fruit, noten, droogwaren en olie tot verzorgingsproducten. Neem zeker eens een kijkje binnen. Onverpakte producten zijn niet enkel goed voor het milieu, ze zijn doorgaans 5 tot 30% goedkoper!

Openingstijden: Maandag tot en met zaterdag van 9 tot 19.45 uur.

Aan het einde van de Taminesstraat ga je even rechtdoor, de Adolphe Demeurlaan in, voor een pitstop bij Papa Douala op nummer 12.

Papa Douala is een energieke, buurtgedreven plek waar bewoners letterlijk ruimte krijgen om iets te ondernemen. Zo vinden er yogaworkshops plaats, is er een fietsatelier, mime-lessen voor kinderen, ... Op donderdag kunnen leden van de GASAP (Groupe d'Achats Solidaires de l'Agriculture Paysanne) er terecht voor hun groentepakket, dat recht van bij de boer komt. Netwerken als voedselteams en CSA's (Community Supported Agriculture) staan voor lokaal, kleinschalig(er), biologisch, een gezonde bodem, eerlijke prijzen en seizoensgebonden teelt en bieden zo een duurzaam alternatief voor landbouw gekenmerkt door grootschalige monocultuur.

De openingsuren hangen af van de lopende projecten. De meest recente info vind je op de Facebook-pagina van Papa Douala asbl.

Keer terug naar het kruispunt aan de Taminesstraat en sla links de Waterloosesteenweg in. Op de hoek vind je café La Pompe, dat vroeger een tankstation was. Verderop de Waterloosesteenweg zie je links het metrostation Horta. Ga daar de Victor de Laveleyetuin in.

Het wereldbekende **V-teken** heeft Belgische roots! Victor de Laveleye, liberaal gemeenteraadslid van Sint-Gillis en later partij voorzitter, verzette zich tegen het fascisme. Tijdens de Tweede Wereldoorlog riep hij vanuit Londen de Belgen op tot verzet via Radio België. Op 14 januari 1941 werd het iconische V-symbool geboren, dat stond voor Vrijheid en *Victoire* (overwinning). Het teken werd op muren gekalkt en als begroeting gebruikt. Later werd het door Winston Churchill en heel wat vredesbewegingen overgenomen.

Hoe de omgeving 'erbij ligt' heeft een grotere invloed op ons dan we denken. We worden namelijk onbewust beïnvloed door onze omgeving. Zo draagt een nette omgeving ook bij tot het proper houden ervan. De afvalbakken in de Victor de Laveleyetuin zijn bewust voorzien van doorzichtige plastic zakken en maken zo duidelijk waar het vuilnis thuishoort.

Via het klastraject **The Litter Challenge** leert GoodPlanet jongeren om zwerfvuil te verminderen met verschillende strategieën van gedragsbeïnvloeding en nudging. Dat is een methode om met 'een klein duwtje in de rug' bepaald gedrag te bevorderen. Ook werknemers en Ecoteams leren tijdens teambuildings en vormingsdagen de kneepjes van het vak: 'Positieve impact creëren doe je zo!'

**THE
LITTER
CHALLENGE**

Als je de Victor de Laveleyetuin doorkruist hebt, kom je in de Paul Dejaerlaan. Ga even rechts om een kijkje te nemen bij L'Herboristerie de Louise en keer daarna terug richting Van Meenenplein. Je kunt ook meteen links afslaan en tot bij het plein wandelen.

Het eigenzinnige kruidenwinkeltje **L'herboristerie de Louise** heeft allerlei aromatische ingrediënten voor eigen theebrouwsels en cosmeticaproducten. Heel wat kruidige literatuur, geurige olie, superfoods en zeepjes vullen deze fleurige zaak.

Openingtijden: Maandag van 14 tot 20 uur. Dinsdag tot en met zaterdag van 10.30 tot 18.30 uur.

Vraag 15:

L'Herboristerie de Louise verkoopt Brusselse natuurlijke zeepjes, kaarsen, olie en zalfjes van **Habeebee**. Deze kleinschalige zeepmakerij werkt met lokale bijenwas en propolis. Die wordt geoogst door hun netwerk van Habeebeeculteurs, Brusselaars die worden opgeleid tot bijvriendelijke imkers.

De naam *Habeebee* komt van het Arabische woord '*habibi*'. Maar wat betekent dit? Weet je het niet? Vraag het aan iemand met een Maghrebijnse achtergrond, die je hiermee zeker kan helpen. Het is een bekend woord. Als je goed kijkt geeft het logo van Habeebee ook al iets prijs.

- A. lieveling, schatje
- B. werkwoord voor wassen, poetsen
- C. verzorgen

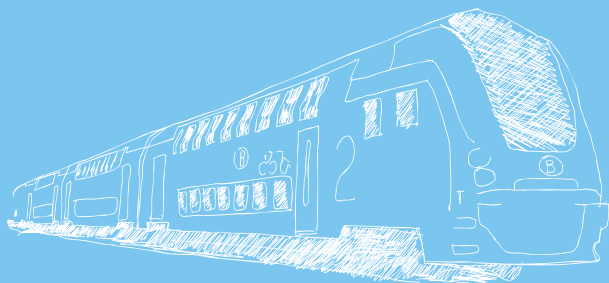
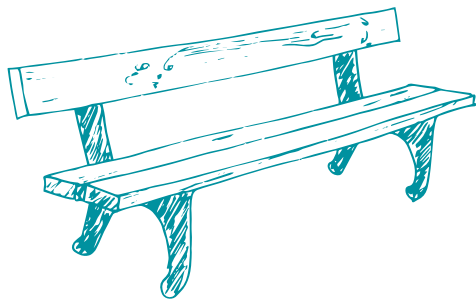
Day by Day gaat voedselverspilling en onnodige verpakking tegen. Je koopt er de gewenste hoeveelheden zonder te moeten betalen voor de vaak misleidende en dure verpakkingen. Ze hebben ook heel wat alternatieve verzorgings- en onderhoudsproducten. Wat dacht je van wasbare de-make-up of een menstruatiecup?

Ook koken in de juiste hoeveelheden gaat voedselverspilling tegen. We koken meestal te veel! **Kijk in de tabel en ontdek hoeveel droogwaren je écht nodig hebt per persoon.**

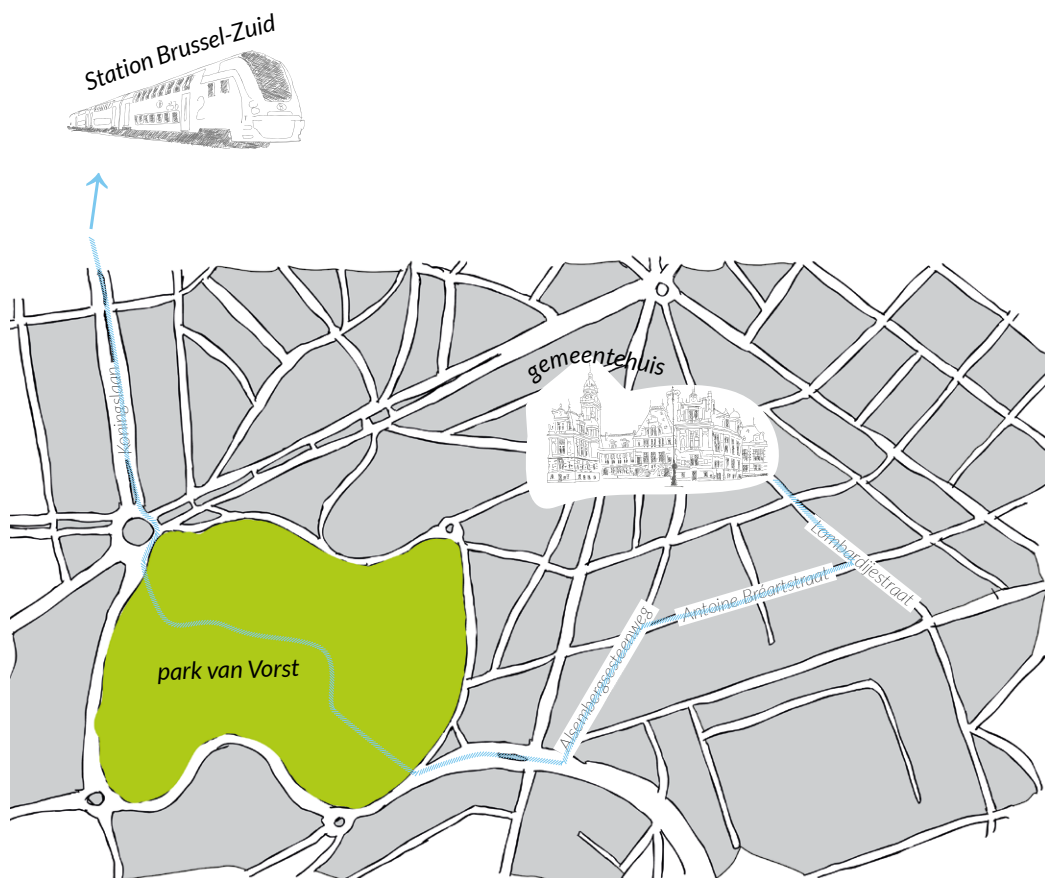
Rijst, couscous, gierst, ...	75-100 gram
Pasta	100-125 gram
Gedroogde peulvruchten (bonen, linzen, kikkererwten, ...)	45-75 gram

Openingstijden: Maandag van 12.30 tot 18.30 uur. Dinsdag tot en met vrijdag van 10.30 tot 18.30 uur
Zaterdag van 10 tot 18 uur. Zondag gesloten.

WANDELING DEEL 3: Van het Van Meenenplein tot station Brussel-Zuid

Op het Van Meenenplein valt het gemeentehuis meteen op. Toch zijn er nog meer dingen te zien, zoals een **ontharde zone** tussen de platanen aan de linkerkant die de boomvoeten verbindt. Deze infiltratiestrook zorgt ervoor dat regenwater weer in de bodem kan sijpelen in plaats van in de riolering te belanden, waar het vermengd wordt met afvalwater. Zo kunnen de alsmat dalende grondwaterniveaus wat aangevuld worden.

Vraag 16:

Bij welke stedeling kun je op het plein terecht voor een suikerarm biologisch gebakje?

- A. Londenaar
- B. Parijzenaar
- C. Amsterdammer

Ook de bronzen sculptuur van de **godin Bocq** staat in verband met waterbeheer. Met de hoorn des overvloeds in de hand verwijst ze naar de vallei van de Bocq tussen Namen en Dinant, waar het grondwater, dat sinds 1899 uit de Brusselse kranen stroomt, vandaan komt.

Bij de ingang links van de grote centrale trap staat de eerste steen van het gebouw uit 1900. Als je daar het portaal betreedt, maak je kennis met de reuzen die jaarlijks triomferen in de carnavalstoet. Je ziet Lomme, gehuld als krijgsman in de kleuren van Sint-Gillis en de waterdraagster (in het portaal). De Kuulkappersvrouw Lowiske kun je terugvinden in de inkomhal.

Openingstijden: Alle weekdays van 8 tot 12 uur en van 13 tot 16 uur.

Vrijdag enkel in de voormiddag (van 8 tot 12 uur).

Vraag 17:

Het majestueuze, rijkelijk versierde gemeentehuis in Franse neorenaissance-stijl straalt prestige uit. Allerlei beelden verfraaien het gebouw: de haan staat voor verlichting en ruimdenkendheid, de uil voor wijsheid en de adelaar voor macht. Bekijk de beelden op de grote eretrap. Ze belichamen belangrijke moderne elementen van de vooruitgang en beschaving. Zet ze in juiste volgorde van links naar rechts:

☐

zwaard (om beslissingen te nemen): rechtvaardigheid

☐

wetteksten: recht

☐

hamer en aanbeeld: arbeid

☐

boek: onderwijs

Nadat je het Van Meenenplein verkend hebt, houd je links aan langs het gemeentehuis. Je volgt de tramsporen en wandelt de Lombardijestraat in.

De natuur wint hier aan terrein, onder de bomen hebben de **Saintgilliculteurs** bloemen gezaaid. De boomvoeten worden hier aangeplant en beheerd door bewoners. De Cel Stedelijk Groen van de gemeente geeft ondersteuning, advies en tips over deze microtuintjes, gevelplanten en collectieve moestuinen. Dit vergroeningsproject zorgt voor verbinding tussen bewoners en brengt wat verkoeling tijdens warme dagen. Het draagt ook bij aan een betere luchtkwaliteit. Participatie, eigenaarschap en sociale controle zorgen ervoor dat ook passanten geneigd zijn het netjes te houden.

Op het kruispunt met de Antoine Bréartstraat vind je links verderop in de straat de biologische kruidenier **Almata**.

Openingstijden: Dinsdag tot zaterdag van 10 tot 19.50 uur. Zondag van 9 tot 18.50 uur.

Laat een nieuwe wind waaien door je garderobe! **Bij Causette** kun je jouw dameskleding (in goede staat) verkopen en stijlvolle tweedehandskledingstukken aankopen. Als dat geen duurzame win-winoplossing is!

Openingstijden: Dinsdag tot zaterdag van 10.30 tot 18.30 uur. Zondag en maandag gesloten.

Sla op het kruispunt met de Antoine Bréartstraat rechts af.

Kijk in het midden van de straat (op het kruispunt met de Jef Lambeauxlaan) eens naar links. In de verte zie je een groot gebouw in tudorstijl dat schuilgaat achter een grote treurwilg. Dit is de gevangenis van Sint-Gillis.

Toeval of niet: het kantoor van de lokale politie van Sint-Gillis bevindt zich op een boogscheut. Misschien zie je tijdens de wandeling wel een agent op de fiets passeren? Dat kan namelijk! Eind 2020 investeerde het politiekorps in de aankoop van elektrische fietsen voor de wijkagenten. Zo willen ze dichterbij de burger staan en een betere dienstverlening bieden.

De hoek met de Arthur Diederichstraat vormt al meer dan een eeuw een plek waar liefdadigheid en liefde voor de medemens vooropstaan. Op het einde van de 19de eeuw richtte Mr. Jourdan een armenhuis en kinderdagverblijf op. Hieruit groeide de residentie Les Tilleuls, die in de komende jaren wordt verbouwd tot een open, warme plek met een toegankelijke tuin waar iedereen, jong, oud, mens en natuur zich thuis zullen voelen. Ook GoodPlanet zet in op het intergenerationeel gebruik van gedeelde ruimten. De eerste '**generatietuin**' - een tuin waarin ouderen samen met kinderen van scholen of naschoolse opvang uit de buurt tuinieren - werd mee mogelijk gemaakt door Cera.

Een beetje verderop, in de Arthur Diderichstraat, ter hoogte van huisnummer 34, tref je een **solidariteitskoelkast** in de garage. Deze gaat de strijd aan tegen voedselverspilling en ongelijkheid: onverkocht voedsel wordt opgehaald en gratis herverdeeld. De vzw **Sharefood** won hiermee de 'Coup de Pouce'-prijs van de vereniging *Généralités solidaires*. Deze prijs werd mogelijk gemaakt dankzij de steun van Cera.

Wandel verder op de Antoine Bréartstraat en sla links af de Alsebergsesteenweg in.

Deze straat huisvest allerhande bars, eethuisjes en winkels.

Speel je graag eens een gezelschapsspel? Le **Bar à Jeux** heeft een ruim aanbod aan spellen. Je kunt er 'speeltijd' huren en ter plaatse een spel spelen terwijl je geniet van een lokaal en duurzaam drankje. Zo hoef je zelf niet eindeloos veel spellen in huis te hebben en draag je bij aan een duurzamere wereld. Want wist je dat spullen maken heel wat energie en grondstoffen kost? Minder bezitten is dus minder energie en grondstoffen verbruiken!

GoodPlanet trekt met jongeren op '**Grondstoffenjacht**' tijdens een interactieve workshop waar ze op zoek gaan naar grondstoffen in de stad. Zo leren ze spelenderwijs de circulaire economie van vandaag en morgen kennen.

Openingstijden: Dinsdag tot en met donderdag van 16 uur tot middernacht. Vrijdag van 16 tot 01 uur. Zaterdag van 14 tot 01 uur. Zondag van 14 uur tot middernacht.

Sla rechts af op de Albertlaan. Vervolgens steek je de Kemmelberglaan over. Aan de herdenkingsboom en -steen van de Eerste Wereldoorlog op het Verlossingssquare, ga je rechts en dan meteen links het Park van Vorst in.

Vraag 18:

Op het Verlossingsquare prijkt de 'Boom van de Vrijheid', symbool van de bevrijding. Het is de tiende grootste in zijn soort in Brussel. Hij is opgenomen in de inventaris van het natuurlijk erfgoed, die bomen in kaart brengt en beschermt.

Maar over welke boom gaat het hier?

- A. lindeboom
- B. kastanjeboom
- C. berk

Het grote Park van Vorst, gelegen op de grens tussen de gemeentes Sint-Gillis en Vorst, verwelkomt elk jaar het participatieve festival **Park Poétik**, vroeger gekend als *SuperVliegSuperMouche*. Het festival is gratis en staat open voor iedereen. Participatie is een kernwoord in de organisatie, zowel qua programmatie, achter de schermen als in de dagelijkse werking. Het is een festival voor en door iedereen die wil meewerken, met speciale aandacht voor ecologie, duurzaamheid en het betrekken van kwetsbare Brusselaars. Om deze nieuwe vorm van festivalorganisatie te kunnen ontwikkelen kreeg *Park Poétik* zowel coaching als financiële steun van Cera via haar impulsprogramma met Demos.

Passeer je in juli of augustus in Sint-Gillis? Bekijk dan zeker de programmatie van Park Poétik op Facebook. Er staan de hele zomer activiteiten gepland.

Voel je het kriebelen om zelf ook de handen uit de mouwen te steken? Neem contact op met de organisatie en wie weet maak jij binnenkort ook deel uit van het meest participatieve festival van het land!

Vraag 19:

Dieren van andere contreien komen hier terecht door globalisering, klimaatopwarming of omdat ze hier worden losgelaten, zoals een van de nieuwe bewoners van het park overkwam. Sommige brengen ecosystemen of andere soorten in gevaar en dan worden ze 'invasieve exoten' genoemd.

Welke bonte exoot hoort hier niet thuis, maar vind je wel in het park?

woordzoeker

K	E	R	K	U	I	L	R
P	G	L	D	N	E	E	O
F	A	Z	A	N	T	Z	O
V	A	R	H	S	Q	W	D
S	I	C	K	N	E	U	B
I	U	E	V	I	N	K	O
J	O	M	E	R	E	L	R
S	S	P	E	C	H	T	S
F	A	J	T	F	I	J	T

Daal in westelijke richting het park af en eindig aan de andere kant van het park op het laagste punt. Kijk goed rond en zoek het ronde, in kasseien gehulde monument.

Vraag 20:

Aan welke strijd worden we herinnerd bij het cirkelvormige monument?

- A.** de strijd voor vrede
- B.** de strijd voor rechten van de arbeiders
- C.** de strijd voor algemeen stemrecht

Vanuit dit punt heb je een aantal keuzes: de route verder volgen zoals beschreven of kiezen voor een van de twee mogelijkheden voor een extra ommetje vooraleer je terug aan station Brussel-Zuid eindigt:

- Je kunt nog even uitblazen en genieten van het uitzicht in het Dudenpark verder op de helling aan je linkerzijde, langs de Koningin Maria-Hendrikalaan. Daarna kun je de beschreven wandelroute vanuit het Park van Vorst verder aanvatten of verder op de Van Volxemlaan op tram 82 stappen naar station Brussel-Zuid.
- Je kunt ook rechts richting het rondpunt wandelen, daar links afslaan, de Wielemans Ceuppenslaan opwandelen tot aan het Wiels-museum, om moderne, experimentele kunst op te snuiven. Daar kun je bus 49 of tram 82 nemen tot aan het station Brussel-Zuid.
- Het boekje begeleidt je verder via de tweede afslag op het rondpunt aan je rechterzijde, de Koningslaan met dubbele bomenrij.

Onder het dichte bladerdek van de paardenkastanjes is het lekker vertoeven, al kuierend, sportend of luierend. In Brussel zie je deze wilde kastanjes meer dan in andere steden. Leopold II was dan ook een grote liefhebber van deze boomsoort. Zij aan zij vormen de bomen een groene ader die vele insecten en andere dieren aantrekt.

Op je rechterzijde ontmoet de Emile Feronstraat de Koningslaan. Sla hier rechts af en sla de tweede straat opnieuw rechtsaf, het Gérard Van Caulaertsquare op. Volg de bordjes naar *La Pousse Qui Pousse*.

Wanneer je door het hek van **La Pousse Qui Pousse** wandelt, kom je in een kleine, groene stadsoase. Deze collectieve buurt- moestuin wil buurtbewoners samen-brengen rond voeding. La Pousse Qui Pousse stelt ruimte ter beschikking aan de bewoners, en organiseert workshops. Ze verkopen plantgoed om balkons, boomvoeten, moes- en geveltuinen te laten stralen. Loop eens binnen tijdens de openingsuren en wie weet vind jij wel een nieuwe groene vriend!

Openingstijden van maart tot oktober: Woensdag van 13 tot 18 uur. Donderdag en vrijdag van 11 tot 18 uur. Zaterdag van 10 tot 17 uur.

Keer op je passen terug en wandel verder de Koningslaan uit.

Het Huis van Culturen bevindt zich achter het tramdepot uit 1900 aan het einde van de Koningslaan, in de Belgradostraat. Het is een cultureel centrum dat de verschillende culturen die Sint-Gillis rijk is in de kijker wil zetten en wil verbinden door ontmoeting en samenwerking te stimuleren. Net zoals het voormalige pakhuis, waar het tramdepot nu gevestigd is, een andere invulling kreeg, bouwden de leerlingen van het zesde leerjaar van de Sint-Gillisschool in de buurt, met hulp van Cera, een leegstaand stukje van hun school om tot clubhuis.

Wat verderop in de Belgradostraat (nr. 104) ligt de **Kringloopwinkel** van Sint-Gillis. Hier kun je terecht met meubelen en decoratie die je zelf niet meer nodig hebt. De spullen worden indien nodig hersteld en opnieuw verkocht in de winkel.

Openingstijden: Dinsdag tot zaterdag van 10 tot 17 uur.

Aan het einde van de Koningslaan sla je rechts af. Wandel langs de treinsporen en volg de Fonsnylaan tot je opnieuw bij station Brussel-Zuid arriveert. Loop voorbij de ingang 'Zuidgalerij' om te passeren langs Le Tri Postal.

Wandel verder langs de Fonsnylaan. Aan de linkerkant kun je station Brussel-Zuid binnengaan.

Zo. De Cera GoodWalk zit er alweer op.

Hopelijk had je een fijne dag en heb je genoten van de wandeling door het mooie Sint-Gilles!

Tot bij de volgende Cera GoodWalk!

Heb je na deze tocht zin in meer? Cera heeft al vele wandelgidsen. Bovendien komen er elk jaar twee steden bij! Ontdek ze op www.goodplanet.be of www.cera.be

OVERZICHT DUURZAME EN SOCIALE INITIATIEVEN

Origin'O, Avenue Fonsny 47, 1000 Brussel – open maandag tot en met vrijdag, 7 tot 20 uur. Zaterdag en zondag 10 tot 19 uur.

Smart, Coenraetsstraat 72, 1060 Brussel

Alimentation Géniale, Hallepoortlaan 1, 1060 Brussel – open maandag, woensdag en vrijdag van 11 tot 19 uur. Zaterdag van 10 tot 19 uur. Zondag van 10 tot 17 uur. Dinsdag gesloten.

Le Comptoir Belge, Jean Volderslaan 72, 1060 Brussel – open dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 19 uur. Zondag van 10 tot 15 uur. Maandag gesloten.

Les Nourritures Terrestres, Parvis de Saint-Gilles 43, 1060 Brussel – open maandag tot en met zaterdag van 11.30 tot 15 uur. Op vrijdag ook van 16 tot 21 uur. Zondag gesloten.

Patatak, Parvis de Saint-Gilles 31, 1060 Brussel – open maandag tot zondag van 17.15 tot 21 uur. Woensdag tot zondag ook van 12 tot 14 uur.

Ecohuis, Fortstraat 33, 1060 Brussel – open van maandag tot vrijdag van 8.30 tot 12.30 en van 13 tot 17 uur.

Super Monkey, Taminesstraat 18-22, 1060 Brussel – open van maandag tot zaterdag van 9 tot 20 uur.

Papa Douala, Adolphe Demeurlaan 12, 1060 Brussel – openingsuren variabel.

L'herboristerie de Louise, Paul Dejaerlaan 13, 1060 Brussel – open van dinsdag tot zaterdag van 10.30 tot 18.30 uur. Zondag en maandag gesloten.

Day by Day, Paul Dejaerlaan 29, 1060 Brussel – open van maandag tot vrijdag van 10 tot 19 uur. Zaterdag van 10 tot 18 uur. Zondag gesloten.

Almata, Albaniëstraat 80, 1060 Brussel – open van dinsdag tot zaterdag van 10 tot 20 uur. Zondag van 9 tot 19 uur.

Causette, Antoine Bréartstraat 42, 1060 Brussel – open van dinsdag tot zaterdag van 11.30 tot 18.30 uur. Zondag en maandag gesloten.

Le Bar à Jeux, Alsebergsesteenweg 136, 1060 Brussel – open van maandag tot zondag van 12 tot 20 uur.

La Pousse Qui Pousse, Gérard Van Caulaertsquare 4, 1060 Brussel – open op woensdag van 13 tot 18 uur. Donderdag en vrijdag van 11 tot 18 uur. Zaterdag van 10 tot 17 uur.

OVERZICHT PROJECTEN CERA

Dagcentrum Le Clos van vzw **'t Eilandje (l'Îlot)**, Parvis de Saint-Gilles 33A, 1060 Brussel

Pianofabriek en Slameke, Fortstraat 35, 1060 Brussel

AMO, Louis Moricharplein 56, 1060 Brussel

Sint-Gillisschool, Fernand Bernierstraat 16-26, 1060 Brussel

Doucheflux, Fonsnylaan 48, 1060 Brussel

Park Poétik, Park van Vorst – programmatie op de Facebookpagina

Sharefood en **Générations Solidaires**,
www.generations-solidaires.be

Generatietuinen, www.goodplanet.be/nl/de-intergenerationele-tuin

OVERZICHT PROJECTEN GOODPLANET

GoodPlanet Sustainable Solutions,
www.goodplanet.be/sustainable-solutions

École du Parvis met hun 'schoolvervoersplan', Louis Coenenstraat 12, 1060 Brussel, www.goodplanet.be/schoolvervoerplannen

Tiny Forest, www.goodplanet.be/nl/tiny-forest-nl

The Litter Challenge, www.goodplanet.be/nl/the-litter-challenge

Generatietuinen, www.goodplanet.be/nl/de-intergenerationele-tuin

Grondstoffenjacht, www.goodplanet.be/nl/grondstoffenjacht

ANTWOORDEN

Vraag 1: Kijk goed naar de zebra die zich neervlijt voor de koffiezaak Prêt. Hij heeft een geliefde. Hoe heet zijn geliefde? **B. Madeleine**

Vraag 2: Bij welke heilige watervogel kun je hier overnachten? Hij is het symbool van de Egyptische god van de maan Thoth. **Ibis**

Vraag 3: Tegen de gevel van de Brailleliga vind je enkele woorden in braille. Ontcijfer aan de hand van het blindenalfabet de Nederlandse woorden aan de rechterkant (links staan de woorden in het Frans).

Nog nooit gezien/ Du jamais vu

Vraag 4: Op de hoek met de Emile Féronstraat vind je de kunsthumaniora Institut Sainte-Marie. Als pionier op vlak van opvoeding en onderwijs liet de gemeente hier in de 19de eeuw een van de eerste scholen bouwen. Bekijk de school goed en ontdek welk het jaar van de strip was: (Bruxelles année de la BD in het Frans) **2009**

Vraag 5: Welk Nederlandstalig werkwoord vind je terug boven het portaal van Kind & Gezin? **opgroeien**

Vraag 6: Wie waren ruim een eeuw lang gehuisvest in het Fontainashof? **C. gepensioneerde onderwijzers**

Vraag 7: De menhir is een eerbetoon aan pelgrims die op weg zijn naar een specifiek pelgrimsoord, welk? **B. Santiago de Compostella**

Vraag 8: Naast de Hallepoort, de Leuvensepoort en de Naamsepoort waren er nog meer poorten in de omwalling. Los volgende rebus op en ontdek naar welke poort we op zoek zijn. **Vlaamse Poort**

Vraag 9: Geef je ogen de kost in de Vanderschrickstraat en de Jean Volderslaan, bekijk ook goed het smeedwerk. Hoe wordt de art-nouveaustijl nog genoemd? **C. zweepslagstijl**

Vraag 10: Sint Gillis is de uitgelezen biechtvader, en er zijn dan ook heel wat biechtstoelen in de kerk. Wanneer kan je NIET gaan biechten? **B. maandag**

Vraag 11: Ter hoogte van huisnummer 6 vond hier sinds 1880, naast de drukbezochte markt op het voorplein, een overdekte markt plaats. Bekijk het gebouw goed. Welk product kon je er naast vlees, eieren, groenten en fruit zeker terugvinden? **A. boter**

Vraag 12: Welk twaalfletterig Nederlandstalig woord siert de gevel, wordt vergezeld door feesten en vormt zowel voor deze organisatie als voor Cera een belangrijk element om waardig deel te nemen aan het sociale leven? **participatie**

Vraag 13: Aan je rechterzijde op nummer 41 zie je een gevel die rijkelijk versierd is met art-nouveau-elementen. Welke vogels huizen in de mozaïeken versieringen? **C. zwaluw, uil en haan**

Vraag 14: Het plein is erg gegeerd bij jongeren. Naast luilekkers op de ligbanken of in het gras, zijn er heel wat sportvoorzieningen. Voor welke sporten? **C. voetbal, volleybal, basketbal, petanque**

Vraag 15: De naam Habeebee komt van het Arabische woord 'habibi'. Maar wat betekent dit? **A. lieveling, schatje**

Vraag 16: Bij welke wereldstedeling kun je op het plein terecht voor een suikerarm biologisch gebakje? **B. Parijzenaar**

Vraag 17: Bekijk de beelden op de grote eretrap. Ze belichamen belangrijke moderne elementen van de vooruitgang en beschaving. Zet ze in juiste volgorde.

1. **hamer en aanbeeld: arbeid**
2. **boek: onderwijs**
3. **zwaard (om beslissingen te nemen): rechtvaardigheid**
4. **wetteksten: recht**

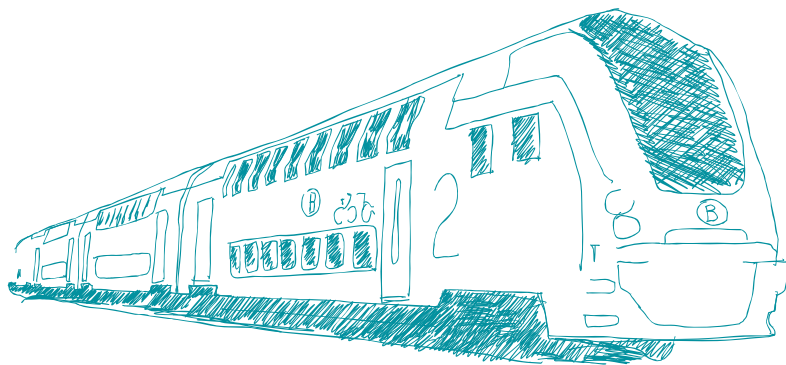
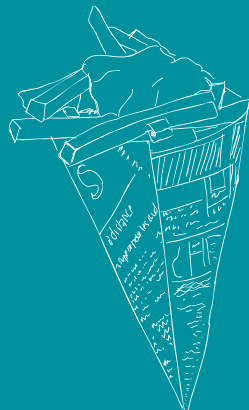
Vraag 18: Op het Verlossingsquare prijkt de 'Boom van de Vrijheid', symbool van de bevrijding. Het is de tiende grootste van zijn soort in Brussel. Hij is opgenomen in de Inventaris van het natuurlijk erfgoed, die bomen in kaart brengt en beschermt. Maar over welke boom gaat het hier? **lindeboom**

Vraag 19: Woordzoeker. Welke bonte exoot hoort hier niet thuis, maar vind je wel in het park? **parkiet**

Vraag 20: Aan welke strijd worden we herinnerd bij het cirkelvormige monument? **C. de strijd voor algemeen stemrecht**

Oplossing fotozoektocht:

1. **D** 2. **F** 3. **A** 4. **C** 5. **E** 6. **H** 7. **G** 8. **B**

samen investeren
in welvaart
en welzijn
www.cera.coop

St Gilles Gillis

GOODPLANET.be